

sienice jedynie w pierwszych stadiach wzrostowych minowały liście, a jako wyrośnięte gąsienice żerowały na ich powierzchni. Pierwszy z wymienionych motyli występował liczniej, stanowiąc w 1996 roku 76% i w 1997 roku 95% zebranych owadów.

Badania będą kontynuowane w 1998 roku na terenach zielonych miasta i w sadach chronionych.

Edyta GÓRSKA-DRABIK, Lublin

Zmienność cech dymorficznych rodzaju *Onthophagus* (Coleoptera: Scarabaeidae)

Variability of dimorphic characters in the genus *Onthophagus* (Coleoptera: Scarabaeidae)

Rodzaj *Onthophagus* należy do rodziny Scarabaeidae. Dotychczas na terenie Polski z tego rodzaju wykazano dwadzieścia gatunków (BURAKOWSKI i in., 1983: Kat. Fauny Polski, Warszawa, XXIII, 10: 1-183.).

Samce wszystkich gatunków są polimorficzne, posiadają szereg zmiennych cech form przejściowych, a w skrajnych przypadkach nawet nie różnią się od samic. Zmienność ta dotyczy ubarwienia oraz charakterystycznych kutikularnych wytworów na głowie i przedpleczu.

Jedną ze stałych cech dymorficznych rodzaju *Onthophagus*, odmiennych dla samca i samicy jest różnica w ułożeniu sternitów odwłoka i w kształcie pigidium (BALTHASAR, 1963: Monographie der Scarabaeidae und Aphodiidae [...] II. Prag. 627 ss.; STEBNICKA, 1976: Klucze do oznaczania Owadów Polski, XIX, 28a: 1-139.). Uwzględnienie szczególnie tych cech przy oznaczaniu osobników z rodzaju *Onthophagus*, o słabo wykształconych innych cechach dymorficznych, pozwoli na pewne rozróżnienie płci.

Andrzej GÓRZ, Kraków

Struktury zgrupowań biegaczowatych (Coleoptera: Carabidae) w obrębie pola uprawnego

Structure of ground beetle associations (Coleoptera: Carabidae) in a cultivated field

Badania prowadzono w 1994 r. na terenie gminy Bieliny w woj. kieleckim. Głównym celem pracy było poznanie i porównanie składu gatunkowego i struktur zgrupowań biegaczowatych oraz ocena wpływu prac polowych na zgrupowania w ustalonych wariantach badawczych, tj. na miedzy, pod miedzą i na polu.

Materiał zbierano na 9 stałych powierzchniach badawczych zgrupowanych w 3 warianty. Jeden wariant stanowiły 3 powierzchnie. Założono je na lessach zdegradowanych w uprawach zbożowych w gospodarstwach indywidualnych.

W ciągu roku badań przeprowadzono 5 serii odłowów (maj-wrzesień) metodą pułapek naziemnych Barbera wypełnionych do 1/3 wysokości glikolem. Łącznie odłowiono 16 510 osobników biegaczowatych należących do 53 gatunków i 20 rodzajów.